

dringsfullere etterhvert som trafikken stiger. Det siste sterkt fremholdte behov var slalåmløipe fra Gråkallen til Kobberdammen. Denne er nu ferdigbygget og man kan sette inn for full fres.

Dermed skulde man tro at vi er up to date m. h. t. skiløiper i Bymarken, men det vil tiden vise.

Imidlertid bør vi være enige om at vi har landets herligste ski- og utfartsterreng like innpå byen i vår alles kjære Trondhjems Bymark.

Lengslenes Land.

Av distriktslæge H. Ridderseth.

Dette utmerkede skrifts redaktør har provocert mig sterkt. Han sier, at dette skrift ifjor hadde en artikkel om mig. Nu vil han gjerne ha en artikkel av mig. Ja, hvad skal jeg vel skrive? Jo, jeg vet det.

Der var en stor amerikansk forfatter, som var opvokset i millionbyen, vrimmel. Hans far var millionær: Han kunde idag ønske sig en seilbåt, imorgen en automobil, kanskje i næste uke en flyvemaskin. Han fikk alt hvad han ønsket. Derved blev også livet altfor kjedelig for ham.

Vet De hvad den unge mann gjorde? Jo, han rømte hjemmefra til tundraen, til Alaskas isørkner, hvor han drev et villmannsliv med å fiske og fange vilt. Han strevet og strevet, gikk timevis gjennom isørkenen, holdt mange ganger på å sulte ihjel.

Slik drev han på i mange år inntil gutten var blitt en moden mann. Etter flere år blev han funnet utarmet og uttæret i en hytte i villmarken. Han hadde da ligget syk av lungebetendelse i dagevis, men blev så å si fisket op og sendt tilbake til storbyen og millionene igjen.

Så begynte han å skrive bøker, og disse bøker gikk verden over og blev oversatt på alle civiliserte sprog.

Men hvad hender? Hans beste bok heter «Lengslenes land». Her skildrer han sin kamp i isørkenen, det liv han der førte, de savn, alle hans strabadser. Alt var for ham et optog til det beste i en manns liv. Dette land, denne kamp glemmet alle han lengsler, var for ham det beste i verden. Han drømte om det om natten, han tenkte på det om dagen og lengtet stadig tilbake, for ham var det et lengslenes land.

Skjønt jeg hverken er forfatter eller på noen måte berømt må jeg i kveld tenke på Rørosvidden, når jeg skal skrive noget til Turistforeningens årbok. Rørosvidden gjemmer alle mine lengsler. Det er også for mig et lengselens land. Hvorfor? Jeg skal forsøke å forklare Dem det. Jeg har fartet over

Nils Henningsgård

disse vidder i 18 år. Jeg har sett dem i snestorm, i regn og i sol. Jeg har sett solgangsbrisen over Aursund og Rien, jeg har tilbragt en morgen ved Mattisvolden ved Dypsjøen og sett Rauhammeren i solopgangen. Jeg har hørt bjelleklang i liene, sett de grønne setervolder og sett himmelen blåne mot kveld. Nu tror De vel at jeg er sentimental, men døm ikke verket før De har lest det til ende. Jeg skal forsøke å rehabilitere mig.

Nu vil jeg gjerne De skal foreta en liten reise med mig over Rørosvidden slik som jeg ser den for mitt indre syn. Vi kan gjerne begynne på Røros. Vi kommer der en solfylt dag. Innkjørselen er ikke noget å skryte av: Først ser man kanskje en del sandhauger, senere

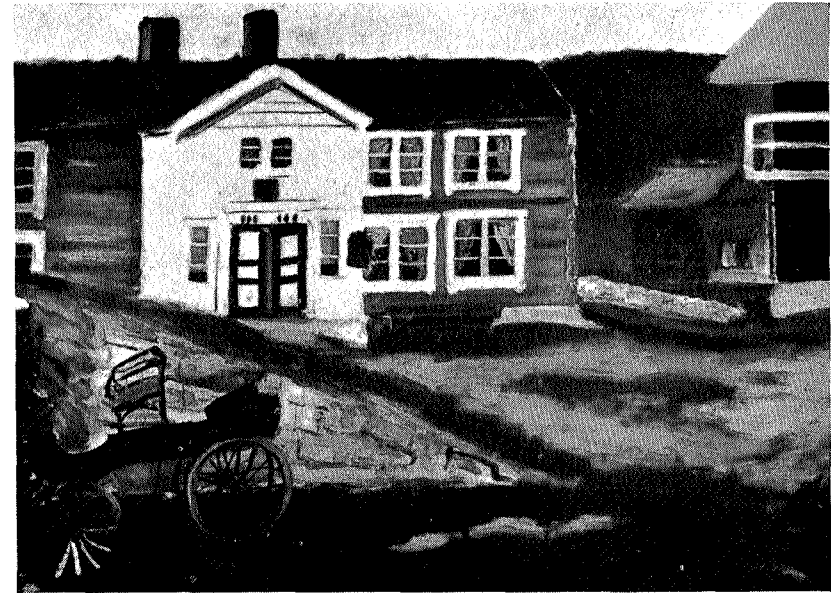
endel små hytter fra Statene og innover til stasjonen. Jeg skal berolige Dem, dette er ikke beboelseshus, men hølåver. Rørosbeboerne har en strimmel jord med en hølåve på. Hvorfor? Jo, jeg må betro Dem, at det i Røros bergstad finnes ca. 300 kuer, samt et annet dyr, hesten, som holder på å bli utdødd i Norge. Disse skal ha føde om vinteren. Disse jordstykker skaffer dem føden.

Vi kommer inn i Røros, tar oss en tur omkring i gatene. Det er en egenartet by, men jeg må desverre bekjenne, at man nu holder på å ødelegge den, maler husenes fasader, retter på husenes opprinnelige ansikt mot gaten. Dette burde absolutt ikke finne sted

Vi finner igjen Pers-stuggu, Bakst-Mægrit-stuggu, Spjeldet og alle de kjente steder som gjennom årene er innprentet i ens sinn.

Men først og fremst ser vi vel kirken, denne høifjellsets katedral, som sees hvor man enn ferdes i Røros og nærmeste omegn.

For noen år siden hadde jeg en bekjent Osloadvokat på besøk. Han var gått like til Skaret på ski i påsken; mens han ligger der og hviler kommer en fjellrype like inn til ham. Han tok op en sten og vilde som pasjonert

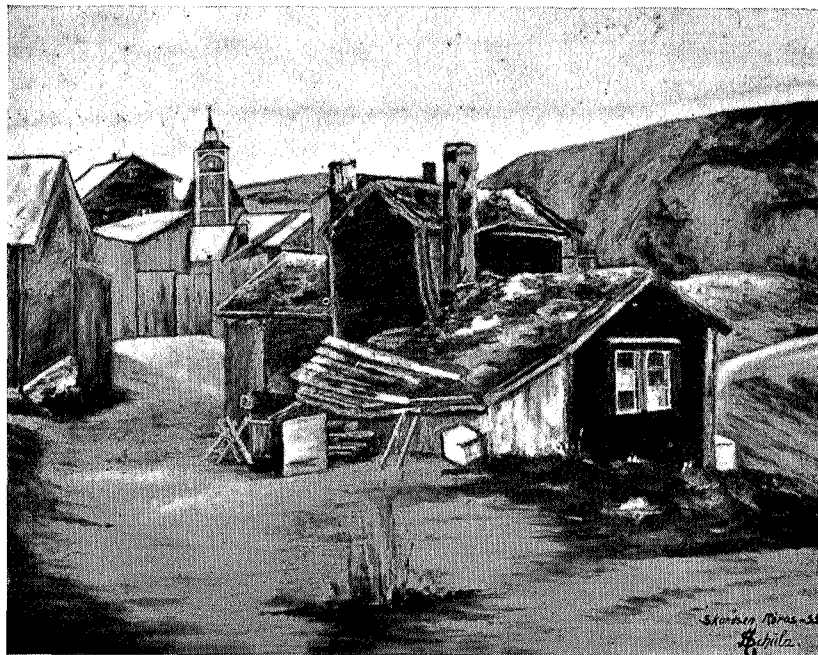

Henningsgård i Brekkebygden

jeger naturligvis drepe denne rype. Men så begynner kirkeklokkene i Røros å ringe, tonene sprer sig utover vidden og han hører det så 'godt da det er nordendrag i været. Han glemmer rypen og alt og lytter til tonene og ser på vidden som i solskjær ligger der foran ham. Da han igjen våkner til besinnelse sitter rypen der fremdeles, men meget nærmere. Den stirrer nu på ham, kanskje med noget melankolsk blikk, men mønstrer ham meget nøie. Så stirrer den atter på ham og nikker. Vender så helt om og går i bedagelige skritt lenger innover vidden, for det lakker mot kveld. Naturen er ikke så ondskapsfull som menneskene. Den kjenner som regel ikke hatets budskap.

Den strålende advokat, som forresten nu er død i ganske ung alder, betrodde mig senere på kvelden at denne hendelse hørte med til de besynderligste i hans liv. Han fikk noget å tenke på, han vilde for ettertiden ikke være noen blodtøstig jeger lenger. Nu må De ikke tro, at jeg vil jegerne til livs. Langtfra.

Men, mine venner, jeg er idet siste nokså gammeldags, jeg ønsker ikke å være legpredikant for det vilde ikke være bra for standen, men jeg vilde gjerne være Deres læge.

Skandsen, Røros

Hvori består nu denne lægedom? Jo, den består deri, at man lærer menneskene å kjenne, at man forstår deres sorger og deres gleder, med andre ord at man forstår dem. Nu er jeg med Dem på ferden og vi møter min venn urmakeren. Han er vel over 75 år nu, men laver sirlige skilter som man kan anvende på nøkkelknippet eller entredøren efter behag. Han fikk lungebetendelse en gang og blev innlagt på sykehuset. Da han kviknet til, fikk han i oppdrag av søster Aslaug å reparere alle fire vekkerklokkene. Men da min gode Vilhelm hadde stelt med disse fire klokker, fikk han så mange hjul til overs at det blev hele fem klokker. Slik bør det være i Norge den dag i dag, man rasjonerer og bringer det beste ut av det man har fått, så forretningen går fremad.

Vi drager fra Røros, der er mange veier å ta. Denne gang kan vi gjerne dra langs nordsiden av Aursund til Brekken. Her møter vi et sceneri, som hører med til de sjeldne i vårt land. Jeg kan i parentes betro Dem, at jeg har vært nesten alle steder i landet undtagen på Rjukan. Vi drager langs Aursund, som

Øra, Røros

ligger der i sol- eller måneskinn. Der er yndige bjerkelier, der er bjelleklang i lien, der er gjetergutter eller -jenter langs veiene, der er en egen tone fra bølgene langs stranden. Vi reiser videre over Myrmo til Skottgården i Brekken. Der tar vi inn.

Jeg vet ikke hvor mange av mine lesere som kjente gamle Ingeborg Skott? Et strålende menneske, som tok imot de reisende ved dag som ved natt og var like elskverdig og blid. Brekkingene er en meget elskverdig og liketil befolkning. De kjenner sin begrensning, men tar ikke imot all utenfrakommen tilforlatelighet i form av jøgl og tant.

Nu vil vi reise litt videre over Nordbrekken til Rien og Riasten og kanskje derfra til Selbu grenser, hvor jeg desverre for mig selv må forlate Dem. Vi treffer kanskje Jo Henningsa, som har en masse morsomme historier, men i kveld har vi ikke tid til å høre på dem. Vi reiser op til Volvolden ved Rien. Der tar vi inn på seteren til Nils Henningsgård.

Jo, nu er vi kommet til Rien og Rihåen, og ser fra Møsmørvola Riasten i det fjerne. I geografien lærer vi, at Aursundsjø er Glommas kilder. Dette er ikke sant. Glommas kilder er Riasten og Rien. Riasten ligger over 2 mil fra Aursund. I Ridalen ligger den, og her har folk fra Brekken i uminnelige tider drevet sitt fiske ved vår såvel som ved høst. Rien sjø er ca. 9 km. lang og 5 km. fra Strikkertvold over til Langviken.

Om høsten er det stort røefiske i Rien på garn. Brekkingene samler her den fisk de behøver for vinteren.

På Råvollen midt på Rien bodde den bekjente Ridals-Ola. Han er død nu, mange og otti år gammel. Han levet av jakt og fiske og det er tallrike historier om ham. Det var ham, som bad statsminister Lykke å bære melsekken ut av båten hans, da det var søndag og han hadde søndagsklærne på.

Jeg besøkte også Ridals-Ola en sen høstdag med sol over Rien, som lå blank som et speil. Jeg hadde min assistent med. Ridals-Ola var litt dårlig i synet, og han spurte meg om jeg hadde drengen min med. Ja, svarte jeg. — «Han Müller på Røros hadde også en dreng, som hette Stengel. Det var en kjekkande kar.»

I aftendemringen dro vi tilbake drengen og jeg over Rien. Det er ved solnedgangs tider. Der er en blå dis over fjellene i vest. Jeg sitter i den primitive båt og tenker. Hva tenker jeg i grunnen på? Jo, jeg tenker på vidden. Jeg tenker på menneskene. Ifjor spurte en venn meg, han har faret jorden rundt, om det peneste syn jeg hadde sett. Jeg vilde gjerne briske meg og foreslo en solnedgang ved Capri. Nu blev jeg helt handicapt.

Vet De hvad han svarte?

«Jeg foretrekker en solnedgang ved Rien.»

Jeg er enig i dette.

Nu har vi vært på Rien. Vi har fisket der. Der er en egen stemning over landskapet. Vi drar tilbake til Volvolden, for jeg vil snakke litt med Nils, min beste venn. Nu faller aftenen på, det lyder sus fra elven. Fra Glomma som drager videre langt ned over dalen. Jeg trer inn i setra og sier: «Go kveld, Nils.»

Jo vi møter nok Nils, hans billede skal stå over disse linjer. Han er nu en ungdom på snart 32 år. Han har dessverre i det siste litt den vanskjebne at han er blitt blind. Men han har et indre syn, som overstråler det ydre. Han ser og hører vel mere enn folk flest. Jeg har vel hatt mangan en morsom fisketur med Nils. Han er en bedre venn. Han er som man ser ham.

Nils var for en tid siden uhyre fornermet på meg, da jeg troppet op på Volvolden med fersk torsk fra Hegstad. Jeg vilde gjerne koke den deroppe, men Nils forbød meg det strengeligen. «Du skal ikke ha torsk, Du skal ha fisk til kvelds.» Fisk betyr hos Nils kun en ting, nemlig ørret fra Rien eller Rihåen. Nils hadde selvfølgelig rett. Jeg undskylder meg med at jeg som nordlandsgutt gjerne vilde ha litt fisk fra den salte sjø, da jeg hadde spist ørret hele sommeren. En annen gang hadde vi sent på høsten på garn fått en masse fisk i Rien,

til og med søndag morgen. Da Nils holder på å mage op fiskene, kommer nabokonen på besøk. Han ber meg gjemme bort de største fiskene, da hun ikke har godt av å se det. Jeg gjør det. Mens jeg forskanser meg bak en avis, finner følgende konversasjon sted:

«Du har vel fått mye fisk i natt, Nils?»

Svar: «Det har Du ikke noe å spørre om».

Taushet.

Nu holder Nils et lengere foredrag om kvinnfolka, om hvor unyttige de er, om hvor nysgjerrige de er og at de blander sig i mannens gjøren og laden. Dessuten kan de ingen ting og duer til ingen ting.

«Å», sier hun, «Du kan ikke føde barn».

Da det nu er ingen som tror på storken lenger, vil jeg berolige de yngste lesende med, at barn er noe man får i posten, særlig når far er borte på reiser.

Men nu fikk Nils vann på møllen, for det viste sig, at konen ikke hadde fått slike barn i posten, med andre ord: Hun hadde slett ingen barn. Nilses forelesning videre skal ikke gjengis her. Kvinnen skiltes fra ham i vrede, og vendte demonstrativt en viss legemsdel til ham.

Ærede leser, nu er det visst på tide at jeg slutter. Men jeg vil, at De skal få viddens ro og fred i Dem. Jeg vil gjerne unde Dem, at De skal få se Rørosvidden slik som jeg har sett den. De kan gjerne se en solnedgang ved Rien, De kan gjerne se grensefjellene mot øst med sne på toppen, De kan gjerne høre bjelleklang i lien.

Men jeg vil også, at De skal tro meg når jeg ikveld betror Dem, at det i alle disse hytter og hus innover Rørosvidden bor fjellets adelsfolk, som skjøtter sitt virke i det små, i sin daglige gjerning. Der er et forslitt ord, som heter fedreland. Hva er nu egentlig det for noe? Jo, fedrelandet består av alle disse hytter og disse hus i vårt vidstrakte land. Hvis mine lesere får forståelsen herav, så har kanskje disse få ord ikke vært skrevet forgjeves.

Elverum i mars 1937.

H. Ridderseth.